

Instytut Wymiaru Sprawiedliwości

Zabójstwo drogowe w prawie włoskim
(rozwiązania podstawowe)

dr hab. Agata Kosieradzka-Federczyk

Prawo karne i kryminologia

Warszawa 2021

Autor:

Agata Kosieradzka-Federczyk – doktor habilitowany nauk prawnych, profesor UKSW.

Spis treści

Informacja o aktach normatywnych	5
Wprowadzenie	5
1. Regulacje poprzedzające obecny stan prawny	5
2. Obecny stan prawny	6
2.1. Zagrożenie karą	6
2.2. Utrata lub zwieszenie prawa jazdy	7
2.3. Areszt dla sprawcy	8

Informacja o aktach normatywnych

Poniższe opracowanie zostało oparte o analizę następujących włoskich aktów prawnych według aktualnego stanu prawnego:

- kodeksu karnego – *Codice penale*, Regio Decreto 19.10.1930, n. 1398 (dalej jako: k.k.),
- kodeksu postępowania karnego – *Codice processuale penale*, D.P.R. 22.09.988, n. 447,
- kodeksu drogowego – *Codice della Strada*, D.Lgs. n. 285/1992.

Wprowadzenie

Regulacja prawna tzw. zabójstwa drogowego (*omicidio stradale*) została wprowadzona do prawa włoskiego na mocy ustawy z 2016 r. po inicjatywie ustawodawczej społecznej rozpoczętej w 2010 r. Na jej podstawie wyodrębniono zabójstwo drogowe jako odrębną kategorię przestępstwa o karze pośredniej pomiędzy zabójstwem umyślnym (*volontario*) a nieumyślnym (*colposo*). Popełnienie czynu wiąże się m.in. z możliwością aresztowania sprawcy „na gorącym uczynku” oraz utratą prawa jazdy.

1. Regulacje poprzedzające obecny stan prawny

W myśl regulacji poprzedzających obecny stan prawny, ten rodzaj czynu podlegał kwalifikacji prawnej jako zabójstwo nieumyślne (zagrożone karą od 6 miesięcy do 5 lat, art. 589 k.k.). Jako forma kwalifikowana traktowane było zabójstwo z naruszeniem regulacji z zakresu prawa drogowego, które zagrożone było karą podwyższoną od 2 do 7 lat. W przypadku, gdy sprawca czynu prowadził pod wpływem alkoholu albo substancji psychotropowych, zagrożenie karą wynosiło od 3 do 10 lat.

2. Obecny stan prawny

2.1. Zagrożenie karą

Ustawa wprowadzająca penalizację wyodrębnionego przestępstwa drogowego została podpisana 23 marca 2016 r.¹; dalej jako: ustawa z 2016. Na jej mocy nastąpiła zmiana przepisów trzech ustaw: włoskiego kodeksu karnego, kodeksu postępowania karnego i kodeksu drogowego.

Ustawa z 2016 r. wyodrębnia czyn zabroniony polegający na nieumyślnym spowodowaniu wypadku ze skutkiem śmiertelnym przez kierującego pojazdem silnikowym z naruszeniem przepisów ruchu drogowego (art. 589-bis k.k.). Podstawowe zagrożenie karą określono w widełkach od 2 do 7 lat więzienia.

W stosunku do sytuacji podstawowej, we włoskim kodeksie karnym wprowadzono szczególne przypadki, w których następuje podwyższenie kary.

Zagrożenie najsurowszą karą wynosi o 8 do 12 lat więzienia. Zostało przewidziane dla wypadków ze skutkiem śmiertelnym popełnionych w następujących okolicznościach:

- prowadzenie pojazdu silnikowego pod wpływem znacznej ilości alkoholu – powyżej 1,5 g/L albo
- prowadzenie pojazdu silnikowego pod wpływem narkotyków, substancji psychotropowych.

Tej samej karze podlega ten, kto prowadzi pod wpływem alkoholu (stan średni – 0,81–1,5 g/l), o ile jest zawodowym kierowcą samochodów przewożących osoby (więcej niż 8 bez kierowcy) albo dużych samochodów przewożących rzeczy.

Dla innych sprawców niż wymienieni w akapicie poprzednim, jeśli poziom alkoholu mieści się w przedziale od 0,8 g/l, do 1,5 g/l, spowodowanie wypadku ze skutkiem śmiertelnym zostało zagrożone karą od 5 do 10 lat.

Zagrożenie karą od 5 do 10 lat za tzw. zabójstwo drogowe przewidziano w sytuacji niebezpiecznego zachowania na drodze:

- a) dla sprawcy, który w terenie zabudowanym przekracza dwukrotnie dopuszczalną prędkość (nie mniej niż 70 km/h), albo poza terenem zbudowanym porusza się z prędkością większą niż 50 km/h w porównaniu z dopuszczalną;
- b) jeśli sprawca przejeżdża przez skrzyżowanie na czerwonym świetle, albo porusza się „pod prąd”;
- c) jeśli sprawca wyprzedza w pobliżu skrzyżowań, zakrętów, wyprzedza niebezpiecznie, na przejściu dla pieszych lub linii ciągłej.

W kodeksie karnym wprowadzono zastrzone kary również w następujących przypadkach:

---

¹ LEGGE 23 marzo 2016, n. 41 (GU n.70 del 24-03-2016).

- dla sprawców, którzy uciekli z miejsca wypadku (kara powiększana jest od 1/3 do 2/3, nie może być mniejsza niż 5 lat);
- dla sprawców, którzy kierowali bez prawa jazdy (nie posiadali go, zostało im ono odebrane, zostało zawieszone) lub bez obowiązkowego ubezpieczenia (tylko w wypadku gdy sprawca jest jednocześnie właścicielem pojazdu). Wówczas możliwe jest podwyższenie kary o 1/3;
- dla sprawców, jeśli spowodują śmierć więcej niż jednej osoby, albo jednej osoby (lub więcej) i jednocześnie spowodują obrażenia jednej lub więcej osoby, kara powinna być odnoszona do czynu zagrożonego karą najwyższą i zwiększona trzykrotnie – nie może jednak przekraczać 18 lat.

Kara ulega obniżeniu o połowę, jeśli zabójstwo drogowe, pomimo popełnienia go w wyniku nieostrożności, nie jest bezpośrednią konsekwencją zachowania (lub bezczynności) albo zaniechania sprawcy.

2.2. Utrata lub zwieszenie prawa jazdy

Utrata prawa jazdy w związku z wypadkiem ze skutkiem śmiertelnym jest regulowana w art. 222 kodeksu drogowego dotyczącego kwestii sankcji administracyjnych stosowanych w związku z określonymi czynami. Utrata prawa jazdy może nastąpić również w przypadkach orzeczenia o zawieszeniu wykonania kary.

Obligatoryjne orzeczenie o utracie prawa jazdy wprowadzono jedynie w stosunku do czynów zagrożonych karą od 8 lat do 12 lat (jazda pod wpływem znacznej ilości alkoholu oraz pod wpływem narkotyków). W pozostałych wypadkach orzeczenie o utracie jest uzależnione od analizy sprawy w oparciu o zasadę równości i proporcjonalności.

Okres, na jaki następuje utrata prawa jazdy, został powiązany z rodzajem przestępstwa. Nie wnikając w szczegółowe rozwiązania prawne pozwalające na różnicowanie długości kary w zależności od kwalifikacji przestępstwa, uprawnienia do kierowania pojazdem można odzyskać nie wcześniej niż po upływie 15 lat (przestępstwa zagrożone karą od 8 do 12 lat), 10 lat (przestępstwa zagrożone karą od 5 do 10 lat związane z niebezpiecznym zachowaniem na drodze), 5 lat (w przypadku zagrożenia karą podstawową, tj. od 2 do 7 lat). W przypadku ucieczki z miejsca wypadku i innych zachowań, odzyskanie uprawnień do kierowania pojazdem może nastąpić po upływie 30 lat.

Niezależnie od utraty, w prawie włoskim dopuszczono zawieszenie prawa jazdy na okres do 5 lat, który w określonych przypadkach może zostać wydłużony do 10 lat.

2.3. Areszt dla sprawcy

Na mocy ustawy z 2016 r. zmodyfikowano reguły stosowania środków zabezpieczających. Stosowanie aresztu jest co do zasady fakultatywne i może nastąpić nawet w przypadku gdy sprawca zatrzyma się i udzieli pomocy ofierze. Środek jest obowiązkowy w przypadku złapania „na gorącym uczynku” dla przestępstw cięższych (jazda pod wpływem alkoholu, narkotyków).

Powyżej przedstawiono w zarysie rozwiązania prawne dotyczące tzw. zabójstwa drogowego we Włoszech. Uszczegółowienie poszczególnych kwestii, wymaga przeprowadzenia bardziej wnikliwej analizy.